

ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ И ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА КОРУПЦИЯТА В ОБЩИНА НЕДЕЛИНО

I. Корупцията като проблем на съвременните демократични общества.

Думата корупция има латински произход /corruptio/ и буквално означава развалям, развързвавам, подкупвам. В този аспект тя се третира като злоупотребата на длъжностни лица с обществена служба за лично облагодетелстване. Злоупотребата с власт може да ескалира от дребни подкупи до цялостно деформиране на политическия модел, когато се стига до “разваляне” и сриване на смисъла на понятия ред, законност, държавност, човешки права, парламентаризъм.

Тя се развива от персонални прояви на отделен индивид /служител/ до стил на работа на определени икономически, политически, административни и съдебни кръгове. В крайна сметка корупцията може да блокира правилното функциониране на държавните институции и изобщо развитието на държавата.

По тази причина корупцията е една от сериозните заплахи за основните принципи и ценности на съвременното демократично общество. Нейното разпространение е повсеместно, включително и при старите демокрации, като тя се е превърнала в своеобразен социокултурен феномен. Корупцията създава предпоставки за изопачаване разбиранията за политическите системи, като често нейните негативни прояви се прехвърлят механично върху ценностите на демокрацията от англосаксонски тип. От тази гледна точка е повече от необходимо администрациите да бъдат приведени в състояние, което да създаде модерен европейски облик на общественно-политическия живот. Това става по пътя на въвеждане на ефикасни правни и институционални механизми за нейното ограничаване и насърчаване на гражданското общество за нетърпимост към съответните и прояви.

II. Съвременни измерения в България

Съгласно индекса за корупция на “Прозрачност без граници” след промените през 1989 г., когато започват изследванията и за нашата страна, България е в групата на страни с индекс на възприятие на корупцията между 3 и 4 при най-ниско ниво 10 и най-високо ниво 1. Това показва, че тенденциите в страната са неблагоприятни и с индекс, по-висок от средния в световен мащаб и един от най-високите в Европейския съюз. Изследванията за причините относно корупцията в страната са разнопосочни, но основно се посочват три тези:

- корупцията като резултат от неразвитата икономика
- корупцията като резултат от лошото управление
- корупцията като резултата от народопсихологията и манталитета

III. Форми и варианти на корупционно поведение

Според обема на прилагането корупцията може да се раздели на:

- 1.Индивидуална
- 2.Институционална

При индивидуалната / наречена още малка и средна/ отделно длъжностното лице извършва незаконна услуга на трета страна за лична облага – пари, имоти, ответна услуга и др. Услугата може да е свързана и със съответни контролни системи. Според изследванията тя е около 95 % от общите корупционни сделки и практики.

При институционалната корупция / наречена още политическа/ облагата е свързана с разпределението на публични средства на най-високо ниво. Нейният размер е 5%, но като цяло средствата са в пъти повече от първия тип поради големи размери на финансовия поток, с който се оперира. На това ниво често се практикува и корупция от типа услуга за услуга, а не лична. При този вариант предоставената услуга не е

задължително в нарушение на законовите процедури, но често е в разрез с нормите на демократичното общество.

Според сферите на прилагане корупцията най-често е :

1. Икономическа
2. Политическа
3. Съдебна

При икономическата се изкривява средата за правилно функциониране на икономическите механизми, като се погизват принципите на конкуренцията и на пазара, увеличават се разходите, намалява се съответствието с въведените строителни, екологични и други регулации.

При политическата корупция се заобикалят общоприетите със закон процедури, ресурсите се разхищават, а служителите са наемани и повишавани без връзка с работата, която вършат, а с оглед политическата им принадлежност.

При съдебната се изкривяват правилата за ефективно и справедливо правораздаване чрез изкуствено проваляне на ефикасността на системата с цел избягване на правосъдие или несправедливо възмездяване.

В практиката политическата, икономическата и съдебната корупция често се преплитат, което води до пълен срив на доверието в институциите и делегитимирането на държавната власт като цяло.

Според видовете корупционните действия могат да бъдат класифицирани в няколко основни категории:

1. за осигуряване на достъп до ограничени ресурси.
2. за получаване на ползи, които не са ограничени, но достъпът до тях се контролира от лица, вземащи решения по лично усмотрение и изкуствено усложняващи или забавящи процедурите.
3. за извършване на услуга, свързана с получаване на определена полза.

В този аспект корупцията отдавна е излязла от явлението пари за услуга, а често се практикува във варианта услуга за услуга.

IV. Мотивация на корупционното поведение на служителите.

Мотивите за корупционно поведение на служителите в общественния сектор са недвусмислени – лично или групово облагодетелстване. Те могат да бъдат класифицирани в няколко основни групи:

1. Желанието на клиентите на услуги да получат някакво специално отношение към тях или допълнителна услуга, при което предлаганият подкуп иска нещо повече от това, което се предвижда съгласно законовите процедури.
2. Стремение да се избегнат тромавите бюрократични процедури да се получи търсената услуга в най-кратък срок чрез стимулиране на служителя, извършващ услугата.
3. Реализиране на изгодни икономически сделки и печалби чрез неприлагане на регламентираните в законите правила.
4. Стремение да се избегне носенето на отговорност.

Реализацията на корупцията става възможно поради наличието на четири елемента:

- служител в общественния сектор
- възможност за вземане на самостоятелни решения относно услуги, контролна дейност, разходване на финанси
- злоупотреба с дадената публична власт от страна на служителя
- извличане на лична облага /пари, стоки, услуги, протекция/ от страна на служителя.

V. Мотивация на корупционното поведение сред гражданите и ползвателите на услуги.

Разпространението на корупцията сред ползвателите на услуги и обществото се подкрепя от наложилото се схващане, че тя е единствена алтернатива пред гражданите

за решаване на личните проблеми. Тя дори се възприема като начин за ефикасно и бързо разрешаване на проблемите. Отсъствието на ефикасни наказания и усещането за безнаказаност на нарушителите е един от най-важните фактори за нейното разрастване. Липсата на официални пътища за израстване и просперитет съгласно способностите, възможностите, образованието и авторитета силно насърчава и стимулира корупцията сред държавните служители.

VI. Елементи, прояви и белези на корупцията

Най-често срещаните елементи и прояви на корупционното поведение са:

1. Подкуп – Може да бъде парично плащане в брой, подарък, пътуване, развлечения, банков превод или друг финансов инструмент.
2. Уговаряне на незаконни подаръци или облаги – При тях се уговаря в бъдеще на нещо стойностно за сметка на извършено действие или бездействие на служителя.
3. Икономическо изнудване –служителят получава някаква облага чрез използване на фактическа или заплашваща сила, внушения или страх от евентуални действия или бездействия, които могат до доведат до икономически и финансови загуби.
4. Конфликт на интереси - включва длъжностно лице, участващо в дадена сделка или действие и притежаващо интерес от тях, без това да се докладва на работодателя за вземане на съответните мерки.
5. Прикриване на вътрешна информация или нейното нерегламентирано огласяване - Представлява неоповестяването на цялата или на част от информация, както и заплахите от евентуално огласяване на такава с цел прикриване на факти, от които деецът има полза или с цел да бъде zlepоставено трето лице.
6. Измама и злоупотреба – те са най-тежките форми на корупция, за които се предвижда носене на отговорност по Наказателния кодекс.

Белезите и индикаторите за евентуални корупционни практики може да се търсят в следните проявления или да са свързани съответно с алчност; водене на начин на живот, превишаващ обичайните приходи; лични задължения, свързани с хазарт; проблемни кредити; неочаквани финансови потребности; пристрастяване към хазарт, наркотици, алкохол и поддържане на скъпоструващи несемейни отношения. По този начин се формира един солиден резерв от т.н. “ лесни” пари, които се харчат за модни облекла и аксесоари, скъпи автомобили, бижута, скъпоструващи почивки в чужбина, покупка на имоти. Често имотите и автомобилите се регистрират и декларират на други лица или роднини, за да не се предизвика съмнение относно неочаквано бързото увеличение на доходите.

VII. Цел, приоритети, принципи на програмата

ЦЕЛ: Недопускане на прояви на корупционно поведение или конфликт на интереси в работата на служителите на общинска администрация – община Неделино.

ПОДЦЕЛИ:

1. Утвърждаване на открита, прозрачна и компетентна администрация в община Неделино.
2. Запазване на добър обществен имидж на институцията.
2. Запазване на високо обществено доверие относно работата на общинската администрация.
3. Ефективно административно обслужване в интерес на гражданите и обществото.

ОСНОВНИ ПРИОРИТЕТИ:

1. гарантиране на прозрачно управление чрез отчетност в дейността на общинската администрация;
2. регламентиране на ясни, опростени и ефективни правила за контакт между гражданите и служителите в администрацията;
3. утвърждаване на ценности като доверие, уважение, почтеност и морал в обществените отношения;
4. предотвратяване на корупционни практики;
5. предотвратяване на случай на конфликт на интереси
6. насърчаване на гражданския контрол и медийното присъствие

ПРИНЦИПИ:

1. Върховенство на закона
2. Разделение на властите на местно ниво и взаимно зачитане принципите на работа на нивата управление – администрация – общински съвет.
3. Равенство на гражданите и ползвателите на услуги пред закона.
4. Консултации и работни срещи с представители на НПО, на местни общности, на професионални гилдии, на бизнеса, на културни, образователни и религиозни институции и граждани при създаването на програмни документи и воденето на политики.
5. Превенция на корупцията, чрез предварително идентифициране и установяване на възможните причини, предпоставки и условия, които да доведат до корупционни практики или конфликт на интереси.
6. Бързо като време и ефективно като резултат противодействие на корупцията, чрез въвеждане на механизми за прекратяване на появили се корупционни практики или тенденции, водещи към такива.

VIII. Антикорупционни мерки

Съгласно действащото законодателство държавните органи като МВР, съд и прокуратура са упълномощени да извършват контролни и правораздавателни функции при прояви на корупция. Често обаче действията се затрудняват от факта, че явлението се прикрива и от двете страни /извършител и потърпевш/ поради факта, че те са във взаимноизгодна симбиоза. Това налага самите административни органи да вземат ефективни мерки за бързо и ефикасно пресичане на явлението още в първите му проявления. В този аспект в община Неделино може да се приложат следните мерки:

1. Увеличаване на количеството услуги и информация, които може да се получават по електронен път.
2. Поддържане на актуална информация на електронния сайт на община Неделино и нейното разширяване. Редовно публикуване на проектите за промяна в правилници и наредби, публикуване на отчети и програми, както и решенията на Общинския съвет с цел постигане на по-голяма прозрачност.
3. Посочване на телефон и e-mail за постъпване на сигнали за корупция;
4. Своевременно разглеждане на предложения, сигнали, жалби и молби на граждани, постъпили в кутията, поставена на партера на общинска администрация;
5. Провеждане на анкета или друг метод сред потребителите относно тяхното възприятие за наличие на корупция или попадане в такива ситуации;
6. Продължаване на успешната практика по предоставяне на услуги „на едно гише“ с цел намаляване на пряката връзка между ползвателя и извършителя на административната услуга.
7. Продължаване на успешната практика за отчетността на администрацията пред обществото чрез публикуване на отчети за дейността и, програми и стратегии на електронната страница на общината

8. Максимално опростяване на процедурите по обработка на заявления по ЗДОИ
9. Редовно използване на баджове, информационни табели, представяне при обаждане по телефона с име и длъжност с цел всеки служител да се легитимира пред гражданите и да се излезе от модела на “анонимната администрация”;
10. Стриктно спазване на правилата, залегнали в Етичния кодекс и Правилника за вътрешния трудов ред на община Неделино;
11. Участие на служителите в обучения, свързани с подобряване на административното обслужване, развиване на комуникационните умения, професионалната етика и други, водещи до подобряване на административния капацитет;
12. Превръщане на вътрешното атестиране и системата за вътрешно материално стимулиране чрез средствата на работната заплата в реално действащи механизми за оценка действията на служителите;
13. Задължително включване на задължения, свързани с избягването на конфликт на интереси в длъжностните характеристики на служителите;
14. Сътрудничество с граждански организации и други организации от неправителствения сектор относно мерките за превенция на корупцията. Предоставяне на възможности и условия за провеждането на информационни кампании на организации, работещи в областта на борбата срещу корупцията;
15. Корупцията често е резултат на лошо управление. С тази цел ще се въвеждат добри практики, които да намалят възможностите за нейната проява.
16. Въвеждане на съответните правила при разходването на финанси и управлението на собственост, за да се намали непредвидимостта и да се сведе до минимум субективния фактор.
17. Навременно архивиране на документите, съгласно номенклатура на делата, и ефективна работа на постоянната комисия за учреденския архив с оглед недопускане пропуски относно наличието, ползването и архивирането на документация;
18. Информираност на обществеността за резултатите от превенцията и противодействието срещу корупцията.

IX. Срокове и индикатори

1. Срокове - Въведените антикорупционни мерки не трябва да се разглеждат като периферно и спорадично действие с конкретен срок за изпълнение, а като методична и постоянно работеща система, подлежаща на актуализация в съответствие с приеманите програмни документи на областно и национално ниво.

2. Индикатори:

2.1.Индикатор за текущо състояние

- функционираща Интернет страница с реално актуализиране и обновяване на информацията
- липса на просрочени преписки по разглеждане на сигнали относно корупция
- липса на просрочени преписки относно заявления по ЗДОИ
- провеждане на анкета сред потребителите
- минимален брой наложени наказания, свързани с конфликт на интереси
- брой служители, преминали обучения, свързани с подобряване на административния капацитет
- своевременно актуализиране на правила и наредби, свързани с управление на собствеността и разходване на публични финанси

2.2 Индикатор за целево състояние- За изпълнение на заложените цели в програмата ще се съди по броя подадени сигнали, докладите на назначените комисии заедно със събраните доказателства и информацията в шестмесечните доклади.

IX. Ред за разглеждане на постъпилите сигналите за корупция в община Неделино.

1. Сигналите за корупция в Община Неделино постъпват чрез писмо /сигнал, жалба/ до кмета на общината, чрез интернет-страницата на общината или чрез кутия за сигнали и предложения поставена на партера на сградата на общинската администрация.
2. Постъпилите сигналите за корупция се регистрират в деловодството, след което се предават на кмета на общината или упълномощено от него длъжностно лице, работещо с входящата поща, за резолюция.
3. Кметът на общината определя със заповед служители от администрацията, които ще участват в разглеждането на случая. За всеки конкретен случай се определя конкретна комисия.
4. В комисията за разглеждане на сигналите се включват юрист на общината, секретаря на общината и служител от съответната дирекция в зависимост от естеството на сигнала.
5. Комисията за разглеждане на сигналите събира, обобщава и анализира цялата информация и всички доказателства по изясняването на подадения сигнал за корупция. След събиране на цялата информация и всички доказателства се съставя констативен протокол, към който се добавят и доказателствата и който се подписва от всички представители в комисията.
6. Комисията за разглеждане на сигналите изготвя доклад по случая, който представя на кмета на община Неделино с протокола и събраните доказателства.
7. Кметът на община Неделино се произнася по доклада на комисията в седемдневен срок с мотивирано решение. Копие от решението се изпраща на подалия сигнал.
8. Секретаря на общината води регистър за образуваните преписки по подадени сигнали за корупция. Регистърът съдържа:
  - Входящ номер и дата на регистрация
  - Име, адрес, телефон, e-mail на лицето подало сигнала
  - Резюме на сигнала за корупция
  - Краен срок за отговор
  - Изходящ номер на писмото, с което е изпратено копие от решението на подалия сигнала.
  - Резюме на отговора
9. На всяко шестмесечие секретаря на община Неделино представя отчет на кмета на общината за постъпилите сигнали за корупция. При заявяване от тяхна страна отчетът /докладът/ се изпраща на Областна администрация Смолян. Копие от отчета може да се предоставя и на други държавни органи при официално заявяване от тяхна страна.

X. Настоящата програма е приета с Решение № 446 по Протокол № 39 от 12.02.2014г на Общински съвет – град Неделино.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ОБС: .....

/д-р Р.Русева-Пейчева/

Телефон за подаване на сигнали – 03072/8801; e-mail: oba_nedelino@abv.bg
Лице за контакт: Слави Докторов – гл.експерт „СПИ“